

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SOL SOLET

Àngel Guimerà

Carlota Subirós Bosch,
directora de l'espectacle

A tu, que potser vindràs a veure aquest
Sol solet, vull dir-te que aquest és justament
un espectacle sobre la mirada.

El teatre és l'espai de la mirada. Espectadora, espectador, el teu nom es remunta al verb llatí *spectare*, que s'obre a totes les formes de l'observar i del contemplar, enllaçant amb les perspectives, les expectatives, les especulacions i fins i tot les sospites (*suspectare*, sospitar, vol dir *mirar per sota*). La mateixa paraula *teatre*, d'origen grec, significa *lloc per veure*, i té la seva arrel en la primera persona del present del verb mirar: *jo miro*.

Durant la volta sencera d'un any convuls per a totes i tots, m'he mirat intensament aquesta obra fins ara pràcticament desconeguda, amagada en la foscor de la nostra memòria col·lectiva teatral. Amb el pas dels mesos, i a mesura que l'equip de treball creixia, s'han anat afegint incansablement nous punts de vista sobre la peça, cadascun únic, des de dins i des de fora, tots ells integrats. El més petit s'ha connectat amb el més gran; el so amb la llum; l'espai amb les persones; allò que ve de molt enrere amb el present més immediat. El Sol mateix s'ha situat al centre ineludible de tot aquest univers, fent reverberar un record d'infància amb una dimensió universal, còsmica, existencial.

La mirada creua el llinard entre la llum i l'ombra. La mirada busca endinsar-se en la tenebra. La mirada projecta tot allò de dins envers tot allò de fora. La mirada rep tot allò de fora i ho acull endins. La càmera obscura es converteix en càmera lúcida, seguint la poderosa imatge de Roland Barthes, que en la seva reveladora reflexió sobre la fotografia parla precisament de *l'ull que pensa*.

L'obra d'Àngel Guimerà indaga obsessivament en els espais foscos de l'ànima. El desig que destrueix, el desig que engendra violència; aquest és el forat negre recurrent d'una gran part de la seva obra dramàtica, que va molt més enllà de les quatre o cinc peces emblemàtiques del seu repertori. Homes i dones es veuen irremissiblement abocats a aquesta espiral, on les pulsions essencials són animals, físiques, territorials, possessives, de domini i d'entrega absoluta, i on sota les aparences afectives bateguen tota mena de formes de maltractament. La constel·lació de personatges d'aquesta obra està marcada per la llum paradoxal i tràgica d'un sol profundament negre.

Fer teatre és mirar intensament la vida i mirar intensament dins nostre. I evidentment implica el compromís de poder donar testimoni d'allò que hem vist.

08/03/18
— 08/04/18

Sala Petita
+14 anys

Durada
1 hora i 20 minuts,
sense entreacte

#solsoletTNC
#TNCdetothon

Versió i direcció
Carlota Subirós

Ajudanta de direcció
Clara Manyós

REPARTIMENT

Vols saber-ne més?

Escaneja el codi QR o ves a www.tnc.cat
i hi trobaràs materials complementaris i altres
enllaços d'interès:

Dramaturgista
Ferran Dordal
i **Lalueza**

Ajudanta de vestuari
Giúlia Grumi

Mercè Aránega
Gaetana

Laura Aubert
Munda

Javier Beltrán
Jon

Roger Casamajor
Hipòlit

Laia Duran
Llum

Oriol Genís
Sr. Querol

Antònia Jaume
/ **Alba Pujol**
Ombra

Ramon Pujol
Bernabé

Carlota Subirós Bosch, directora de l'espectacle. Text de presentació de l'espectacle.

Toni Sala, pròleg a l'edició de *Sol solet*,
Arola Editors / TNC, 2017.

Roland Barthes, *La càmera lúcida*. Traducció
de Joaquim Sala-Sanahuja. Lleonard
Muntaner Editor, Palma 2007. Fragments
del llibre triats per Carlota Subirós, en relació
amb el muntatge de *Sol solet*

Opuscle de l'Epicentre Guimerà
publicat pel TNC.

—

Text publicat: Arola Editors i TNC
(En venda a les taquilles del TNC
i a www.tnc.cat)

NOU! LLIBRET D'ESTRENA 3 €
En venda al personal de sala mentre
l'espectacle estigui en cartell

Clubs de lectura "Llegir el teatre"
TNC/Biblioteques públiques de Catalunya

Vestuari
Marta Rafa

Construcció
d'escenografia
Jorba-Miró, estudi
taller d'escenografia
Pascualín

So
Damien Bazin

Agraïments
Mònica Bofill
Jordi Cabo
Mon & Assumpta
Antònia Riera
Sandra Monclús
Nora Navas
Xavier Bertran
Nerea de Miguel

Música original
Roger Casamajor

Violí
Laura Aubert

Moviment
Laia Duran

Producció
Teatre Nacional
de Catalunya
Teatres en Xarxa

Caracterització
Àngels Salinas

Per créixer amb força, primer has d'enfonsar les arrels en el no-res, aprendre a confrontar-te amb la solitud més solitària [...]. Has d'estar disposat a cremar-te en la teva pròpia flama... Com podries convertir-te en un ésser nou i fort si primer no et transformes en cendra?

Friedrich Nietzsche, *Sobre la utilitat i els prejudicis de la història per a la vida*

Toni Sala, fragment del pròleg a l'edició de *Sol solet*, Arola Editors / TNC, 2017.

Sol solet és una de les obres mestres d'Àngel Guimerà i això vol dir del millor teatre que s'ha escrit mai en català.

Com Verdaguier, Ruyra, Bertrana o

Carner, Guimerà ha hagut d'imposar-se al pecat de fer servir els referents de la seva època. Els pescadors, els masovers, els elements essencials de la vida pairal catalana —pa, vi, blat, raïm, religió— es van malvendre durant el segle vint, i no diguem amb la repressió franquista, que va fomentar la contradicció interessada entre catalanitat i universalitat que encara cueja. Però els referents eren autèntics, Guimerà necessitava uns elements molt profunds per poder tractar problemes que també ho són. [...]

El món va canviar i els problemes es van haver d'explicar d'una altra manera, però si precisament Guimerà va ser capaç de dur a l'escenari les tensions socials del seu temps, costa d'entendre la dificultat de llegir-lo atenent als referents nostres, lligant-los al món que els era propi com fan totes les cultures. Costa més d'entendre que s'anés perdent de vista un autor que justament va tractar uns conflictes tan moderns i amb una valentia insuperada. Com s'explica, si no per desconeixement, que Dalí es girés d'esquena al nostre principal indagador de les passions violentes? Guimerà ho tenia tot per convertir-se en referent del surrealisme. [...]

Sol solet es pot llegir com una reflexió sobre el perill i la força del teatre en la construcció del món de cada dia. És en això una de les obres més shakespearianes de Guimerà, que necessitava un lèxic radicalment oposat a la convenció, per fer-nos veure el contrast. És un text sobre les fronteres entre el teatre i la vida. Entrevistat al seu moment, Guimerà diu que *Sol solet* «desarrolla un problema social: el del hombre abandonado, que se acerca al calor del mundo pidiendo amparo, llamando o, mejor dicho, viniendo a su encuentro el Sol solet de la canción popular catalana.». [...]

El desig masoquista, tan distintiu de Guimerà, ve [...] de l'exploració de la sensualitat i el desig de redempció tornats en dues cares d'una mateixa moneda: en el pecat hi havia la penitència. [...] No es pot reduir això a una sexualitat reprimida. És molt més profund, és un desig de transcendència, de trencar la solitud. L'erotisme té a veure amb una rebel·lió contra l'engabament de la civilització —per això la possibilitat rousseauiana és corrent a la literatura modernista—, però té molt més a veure amb la transcendència que encarna el paisatge, la persona estimada o els fills [...].

El desencantament de Guimerà amb el món arriba a uns nivells mai vistos en la literatura catalana. La visió de la societat que dona aquesta obra és tenebrosa i desoladora. «Sol, solet *es una frase popular catalana de una tristesa infinita*», va dir Guimerà. A sota la cançoneta innocent hi ha amagada la tragèdia.

**Cada persona només pot ser realment
ella mateixa en la mesura que estigui sola;
així doncs, qui no estima la solitud, tampoc
estima la llibertat; perquè únicament quan
estem sols som lliures de veritat.**

Arthur Schopenhauer,
El món com a voluntat i representació

Roland Barthes, *La càmera lúcida*.
Traducció de Joaquim Sala-Sanahuja.
Lleonard Muntaner Editor, Palma 2007.
Fragments del llibre triats per Carlota
Subirós, en relació amb el muntatge
de *Sol solet*

Què en sap, el meu cos,
de la Fotografia? Vaig obser-
var que una fotografia pot
ser objecte de tres pràctiques
(o de tres emocions, o de tres
intencions): fer, sentir, mi-
rar. *L'Operator* és el fotògraf.

L'Spectator som tots aquells que compulsem als diaris, als llibres, als àlbums, als arxius, a les col·leccions de fotografies. I allò o aquell que es fotografia és el fitó, el referent, una mena de petit simulacre, d'*eidôlon* emès per l'objecte, que jo anomenaria de bon grat *Spectrum* de la Fotografia, perquè aquest mot manté a través de la seva arrel una relació amb «espectacle» i hi afegeix aquell quelcom de terrible que hi ha en tota fotografia: el retorn d'allò que és mort.

[...]

Jo voldria que hi hagués una Història de les Mirades. Car la Fotografia és l'advertiment de jo mateix com a altre: una recargolada dissociació de la consciència d'identitat.

[...]

La Fotografia entronca amb l'art no pas mitjançant la Pintura, sinó mitjançant el Teatre. Se sol situar Niepce i Daguerre com a orígens de la Fotografia (encara que aquest segon usurpés una mica el lloc del primer); però Daguerre, quan es va apropiat l'invent de Niepce, explotava a París, a la Place du Château (Place de la République), un teatre de panorames animats amb moviments i jocs de llums. En definitiva, la *càmera obscura* ha donat, alhora, el quadre perspectiu, la Fotografia i el Diorama, que són, tots tres, arts de l'escena; però si la Fotografia em sembla més propera al Teatre, és perquè tenia un mitjaner molt singular (potser soc l'únic que ho veu d'aquesta manera): la Mort. És prou coneguda la relació original del Teatre amb el culte als

Morts: els primers actors es destacaven de la societat perquè representaven el paper de Morts: maquillar-se suposava designar-se com a cos vivent i mort alhora. I aquesta mateixa relació és la que retrobo en la Fotografia; per molt que ens esforcem a concebre-la vivent (i aquest deler de «treure vivent» no pot ser si no la denegació mítica d'un malestar de mort), la Fotografia és com un teatre primitiu, com un Quadre Vivent, figuració de la cara immòbil i maquillada sota la qual veiem els morts.

[...]

La vidència del Fotògraf no consisteix a «veure», sinó a trobar-se allà.

[...]

En el fons, o en el límit, per veure bé una fotografia val més alçar el cap o aclucar els ulls. «La condició prèvia de la imatge és la vista», deia Janouch a Kafka. I Kafka, tot somrient, responia: «Fotografiem coses per foragitar-les de la ment. Les meves històries són una manera d'aclucar els ulls».

[...]

El cinema, tanmateix, té a primera vista un interès que la Fotografia no té: la pantalla (com observa Bazin) no és un marc, sinó un amagador, una reserva; el personatge, si surt del marc, continua vivint: hi ha un «camp cec» que dobla contínuament la visió parcial. Quan es defineix la Fotografia com una imatge immòbil, no vol pas dir tan sols que els personatges que representa

no es mouen; vol dir que no hi *surten*: hi són anestesiats i clavats, com les papallones.

[...]

La Fotografia és literalment una emanació del referent. D'un cos real, que era allà, n'han sortit unes radiacions que venen a impressionar-me a mi, que soc aquí; no hi fa res quina pugui ser la durada de la transmissió; la Fotografia de l'ésser desaparegut ve a impressionar-me com els raigs diferits d'un estel.

[...]

La Fotografia té alguna cosa a veure amb la resurrecció [...]. El que jo hi veig no és cap record, cap imaginació, cap reconstitució, cap bocí de Maia, com l'art en sol prodigar, sinó allò real en el passat: el passat i el real alhora.

[...]

Jo soc el punt de referència de tota Fotografia, i per això no me'n sé avenir, quan m'adreça la pregunta fonamental: per quina raó jo visc *ara i aquí*?

[...]

Si una Fotografia em plau, si m'atreu, m'estic una estona contemplant-la. Què faig durant aquella estona? La miro, l'escruto, com si volgués saber més coses sobre l'objecte o la persona representades. [...] Escrutar vol dir girar la Fotografia, entrar en la profunditat del paper, assolir la seva faç inversa (allò ocult és, per a nosaltres, els occidentals, més «veritable» que no pas allò visible).

[...]

Em va semblar comprendre que hi havia una mena de lligam (de nus) entre la Fotografia, la Follia i alguna que no sabia anomenar. De primer en vaig dir «sofriment d'amor». [...] Però no era exactament el mateix. Es tractava d'una onada més ampla que no pas el sentiment amorós. En l'amor que desferma la Fotografia (mitjançant certes fotografies) es feia sentir una altra cançó, de nom curiosament passat de moda: la Pietat.

L'univers és una esfera el centre de la qual és a tot arreu i la circumferència enlloc.

ACTIVITATS — SOL SOLET

Carlota Subirós conversa amb Albert Lladó

Lectures escèniques
Bibl. Vila de Gràcia
12/03/18, 19 h
Activitat gratuïta

Col·loqui amb Toni Sala

TNC, Sala Petita
16/03/18, després de la funció
Activitat gratuïta

GIRA

Teatre Clavé – Tordera (15/4/18), Teatre Despí – Sant Joan Despí (20/4/18), Teatre Núria Espert – Sant Andreu de la Barca (22/4/18), Teatre Àngel Guimerà – El Vendrell (28/4/18), Teatre Municipal Cooperativa – Barberà del Vallès (4/5/18), Teatre Auditori de Llinars – Llinars del Vallès (5/5/18), Teatre Can Massalera – Sant Boi de Llobregat (6/5/18)

ESPECTACLES EN CARTELL I PROPERES ESTRENES

15/02/18 — 25/03/18

Frankenstein

*De Guillem Morales, basat
en la novel·la de Mary Shelley*
Sala Gran

05/04/18 — 29/04/18

Que rebentin els actors

Gabriel Calderón
Sala Tallers

14/04/18 — 15/04/18

La consagració de la primavera

Í. Stravinski / R. G. Tomàs / V. Szpunberg
Sala Gran

03/05/18 — 10/06/18

La importància de ser Frank

Oscar Wilde
Sala Petita

10/05/18 — 17/06/18

Temps salvatge

Josep M. Miró
Sala Gran

CAFETERIA RESTAURANT DEL TNC

Àmplia varietat de *montaditos* i entrepans. Tapes postfunció per compartir que canvien segons mercat. En els espectacles amb entreacte, menú Express, Bon Vivant i Bon Vivant Vegà per trobar-s'ho tot a punt a l'entreacte (imprescindible reserva prèvia). Reserves: 933 065 729.

SINGULARIS

Fotos: David Ruano
Disseny: Forma
DL B 6961-2018

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors

Benefactors

Col·laboradors

